

El dia 19 de juliol ingressaven a la presó de Picassent (l'Horta) els dos insumisos que havien trencat el tercer grau penitenciari setze dies abans. EL TEMPS ha parlat amb els set insumisos valencians empresonats d'un debat, l'antimilitarista, que l'estat no controla.

Dos anys, quatre mesos i un dia de pols a l'estat

"Som delinqüents, l'administració considera com a delicte la negativa a col·laborar amb el militarisme i per això estem a la presó". D'aquesta manera expliquen els set insumisos el motiu del seu empresonament i és que de la mateixa manera que ells, 350 presos antimilitaristes es troben a les presons d'arreu l'estat per desobeir de manera pública, col·lectiva i no violenta la llei del servei militar i la Llei d'Objecció de Consciència. Ara, amb el Nou Codi Penal i els plans de creació de l'exèrcit professional, la insubmissió empresonada sembla que comença a perdre importància, però a banda de la cridanera xifra de presos de consciència, les anècdotes, les reflexions, els dubtes, els perquè de la seua lluita, la crítica i les alternatives hi són també presents i aquesta qüestió, ha mancat a l'opinió pública.

Santi Alminyana, Joan Josep Rubio, Alfons Guillen, Josep A. Garcia, Tomàs Serra, Guillem Menxeta i Jesús Cisneros són els insumisos valencians que actualment compleixen penes de presó a Picassent. Abans d'ells, Vicent Sánchez, Javier Sàez o Miquel Llorens esdevingueren uns dels primers insumisos empresonats. Molt abans, Jordi Agulló, Pepe Beünza o Rafa Rodrigo construïren amb la seua objecció de consciència em-

presonada el tarannà antimilitarista del País Valencià. Als objectors d'abans i als insumisos d'ara els uneix l'estratègia de la no-violència definida per Ghandi, com també la defensa del dret i deure de la

Els mitjans de comunicació, reduint els actes dels insumisos a l'anècdota, han amagat la dimensió real, de canvi social, del moviment.

desobediència civil exposat per Thoreau. Seguint l'assagista, "sota un govern que empresona qualsevol injustament, el verdader lloc dels justos és també la presó"

Un dia a la presó. Alfons i Josep s'aixequen a les sis del matí per sortir del Centre d'Inserció Social Torre Espioca. La presó. Han d'estar a les vuit del matí a l'Ajuntament de Meliana on treballen fins les tres del migdia. El passat 25 de maig compliren un any de presó

després de ser detinguts per protagonitzar una protesta al Museu Militar de València. Abans, però, ja havien convocat una vaga d'ensenyament i un encadenament davant l'Ajuntament de València, però els 3.000 assistents a la concentració aturaren la detenció pública dels insumisos. Pertanyen al col·lectiu antimilitarista Mili-KK i ara es troben en règim obert, cosa que els permet eixir a treballar als matins. Dos anys, quatre mesos i un dia, un tòpic per als insumisos, ha estat la seua condemna de la qual arribaran a complir quinze mesos. La mateixa condemna han tingut la resta d'insumisos que es troben a Picassent llevat de Santi Alminyana, que va trencar amb Guillem Menxeta el tercer grau el passat 3 de juliol. Un atenuant exposat pel jutge rebaixà de quatre anys -pena que demanava el fiscal- a sis mesos la condemna final.

El darrer insumís a ingressar en presó ha estat Tomàs Serra -també de Mili-KK- després de protagonitzar una protesta a la Universitat Politècnica de València. El Col·lectiu Antimilitarista de la Ribera Baixa (CASC) i altres grups antimilitaristes de la ciutat de València denunciaren la Universitat per ofertar 160 places on realitzar la Prestació Social Substitutòria. Per a Tomàs, aquest fet significa la col·laboració amb l'actual

model de defensa i un greu atemptat contra el món laboral. "És per això que convidarem el món universitari, que sempre s'ha caracteritzat en la lluita per aconseguir societats més lliures, a afegir-se a qüestionar l'ordre sociopolític que prioritza la defensa militar a les defenses socials", explica Tomàs, que després d'un mes d'empresonament es troba en règim obert.

La resta d'insubmisos presos pertanyen al Moviment d'Objecció de Consciència (MOC). Guillem i Jesús han complert més de tres mesos d'empresonament després de ser detinguts mentre protestaven contra les despeses militars davant capitania general. Santi i Juanjo estan empresonats des de fa més de dos mesos. Aquesta detenció es va fer pública mentre encadenats a les portes de la delegació d'Hisenda de València acusaven l'estat de vendre armes a països en conflicte i feien crida per l'objecció fiscal. Juanjo surt cada matí cap a la feina com qualsevol altre pres en règim obert. Jesús, Santi i Guillem, després d'experimentar el tercer grau i sortir cada matí cap la seu del MOC a desenvolupar tasques antimilitaristes, van decidir desobeir-lo. Per això, el passat 3 de juliol, quan haurien d'haver tornat a dormir a la presó de Picassent, comunicaren a la direcció del centre que, en lloc de tornar, anirien a divulgar el missatge del moviment en una emissora de ràdio. Segons afirmen els tres insubmisos, "amb la retransmissió pública de la trucada es deixava clar que no es pretén fugir sinó evidenciar la repressió existent sobre les idees antimilitaristes". I és que la desobediència al tercer grau ha estat l'estratègia que han seguit col·lectius com el MOC i que ha permès fer rendible el fet que hi haja presos de consciència en un estat amb democràcia formal. Una estratègia que es duu a terme des de 1993, quan 33 insubmisos presos a Pamplona i altres a diversos indrets de l'estat realitzaren de manera conjunta la desobediència a un benefici que s'aplica directament als insubmisos quan legalment sols pot aplicar-se quan s'ha complert la major part de la condemna.

PERILLOSOS PACIFISTES EMPRESONATS A PICASSENT

Culpa dels de:
Reiterada desobediència al model militar de defensa.
Inducció al qüestionament dels exercicis.
Injúries als traficants d'armes, com l'estat espanyol.
Apologia de la solidaritat i la participació social.

Crítica i alternatives. Títllats de presos privilegiats, estableixen similituds entre el règim penitenciari i el règim militar. Allà dins la lluita contra les presons hi és present perquè tot i empresonats, no renuncien a les seues idees de compromís contra l'autoritarisme.

Guillem critica el sistema presidiari i apunta que els valors que s'ensenyen a la presó són l'individualisme i l'obediència cega. "A

CIVIL:
Col·labora en la detecció d'individus que presenten aquests tractes ideològics.
En cas de localitzar-los telefonar al 091 extensió 007

MINISTERIO DE DEFENSA

través de premis o càstigs –opina Guillem–, poden fer que la condemna d'un pres siga més llarga o més curta i això depèn del grau de sotmetiment del reclús a la disciplina que imposa el règim penitenciari". Els antimilitaristes opinen que la submissió que imposa el sistema penitenciari és també present a la societat actual, i en aquest sentit, l'acció d'aquests insubmisos presos té una bona dosi de crítica a aquests valors. Tertúlies amb tot tipus de població reclusa defineixen que el seu moviment no es redueix a un moviment de negativa al servei militar sinó a una acció de canvi social. "És per això que la majoria de població presa és conscient del seu delictes però no del nostre", expliquen els insubmisos, que apunten que "la majoria de presos i preses provenen de situacions de marginalitat i no es trobarien a la presó si hagueren tingut altres condicions de vida".

Accions de protesta en temes com les despeses militars, venda d'armes, PSS... formen part del discurs crític amb el model de defensa. Un discurs que, com es desprèn d'un dels darrers pamflets, s'ha basat en els següents arguments: els exèrcits i els estats ataquen la seguretat humana amb dues pràctiques quotidianes: la venda d'armes i les despeses militars, que absorbeixen una part important dels recursos econòmics. El Centro de Investigaciones para la Paz reafirma amb una esgarrifosa xifra aquest discurs: "L'estat espanyol dedica diàriament 4.335 milions de pessetes a despeses militars: 14 vegades més que l'ajuda per a vivenda, 42 vegades més que a protecció del medi ambient...".

Tant aquesta crítica al model de defensa com les propostes de desmilitarització social han significat per a molts el qüestionament de l'estat. L'intent de l'estat per invisibilitzar el conflicte de la submissió no ha estat, doncs, gratuït. Tanmateix les eines del moviment no han estat poques i com els mateixos antimilitaristes empresonats expliquen, "aquest moviment ha sabut instrumentalitzar les execucions públiques de les sentències, l'estada en presó, la lluita antire-

pressió o la desobediència als beneficis penitenciaris".

Fer visible un conflicte que l'estat ha intentat fer invisible podria ser un resum de les accions realitzades pels col·lectius antimilitaristes. I en aquest sentit, a la llum pública ha arribat la insubmissió empresonada. Més de 300 insubmisos presos i vora 13.000 a l'espera de judici representa, segons els insubmisos empresonats, "un cost polític que implica l'aplicació de mesures privilegiades com el tercer grau". "Mentre els joves insubmisos estan empresonats generen un ampli moviment de suport social i un debat que planteja un greu problema a l'estat. L'aplicació directa del tercer grau i la llibertat fictícia que representa, té com a objectiu desactivar el suport social i invisibilitzar la crítica contra el

**El nou Codi Penal,
que redueix les
penes de presó,
introdueix
condemnes
d'inhabilitació
i multes
econòmiques.**

model de defensa", expliquen els insubmisos plantats al tercer grau. En aquesta línia es pot entendre el Nou Codi Penal. Segons Serra, "aquest codi presenta la particularitat d'un nou tractament penal a la insubmissió fugint de l'empresonament o reduint al mínim els insubmisos que hi ha a la presó". Amb unes condemnes d'inhabilitació absoluta fins a catorze anys, a més de penes de presó i multes econòmiques, els antimilitaristes consideren aquest tractament de la insubmissió com "un càstig molt fort i una forma de silenciar el debat que la insubmissió planteja".

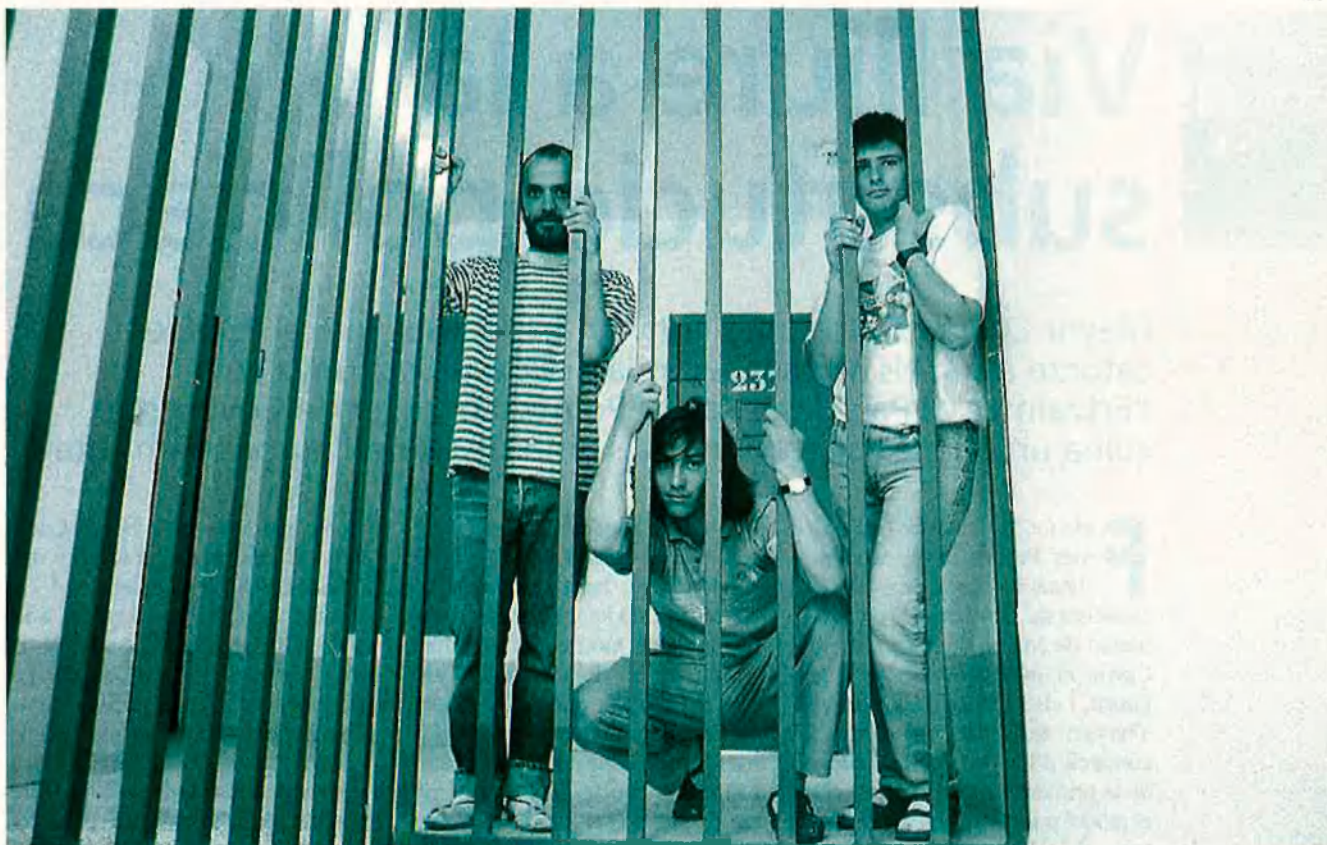
Ni herois ni màrtirs. La insubmissió empresonada i també la

preparació dels judicis han comportat la creació de grups de solidaritat. Una experiència que ha estat generadora d'una cultura de la resistència que ha permès la posada en marxa de xarxes d'intercanvi d'experiències. "És tracta –com afirmen els cinc insubmisos recentment empresonats– d'un lligam entre l'insubmis i la societat per traure a la llum pública el discurs de l'empresonament, intentant que els mitjans de comunicació es facen ressò del que passa dins la presó". Grups de solidaritat que donen suport humà a l'insubmis pres preparen tot tipus de denúncies del sistema penitenciari.

El tractament informatiu dels mitjans de comunicació al voltant dels insubmisos ha anat basat en informacions ambigües i estereotips. Les darreres accions protagonitzades per insubmisos valencians s'han guanyat o bé el silenci, o bé el qualificatiu de màrtir i d'aquesta manera els insubmisos han comprovat que l'endemà d'una acció la lectura que se'n feia era "aconseguir la detenció a qualsevol preu actuant a l'estil Ghandi". Segons afirmen els insubmisos empresonats, la insubmissió s'ha transmès com un fet i no com una eina antimilitarista de crítica i canvi social i afirmen que "si ho haguessim transmès com a eina, s'entén perfectament que anem variant d'eines a mesura que canvia la situació sociopolítica".

El moviment d'insubmissió viu ara un nou viratge en la seua estratègia. Sembla que amb el Nou Codi Penal i les perspectives de creació d'un exèrcit professional, es tanquen vies d'actuació però se n'obren d'altres. "El treball ha de continuar centrat en la construcció d'un nou model de societat i erosionar l'afecte de la societat per les estructures militars", raonen els insubmisos. "La gent ha d'entendre què és la defensa i de què s'ha de defensar però no s'ha de conformar a pensar que la defensa siga el que ens imposa l'estat", apunten. "És per això que el militarisme, al nostre parer, actua conductivament, ja que inspira les maneres de pensar a l'hora de proposar un debat social". "En aquest sentit –explica Tomàs–,

sota una consigna per l'abolició dels exèrcits, la deserció, l'objecció sobrevinguda, el treball a les casernes i l'objecció fiscal seran ara les vies d'actuació".

El moviment d'insubmissió ha estat tractat de manera diferent en cada zona de l'estat. Mentre que a Catalunya, jutges i fiscals han optat per imposar les penes més baixes i que no hi haguera cap insubmís a la presó, els vora 130 insubmisos presos a Euskal Herria són l'altra cara de la moneda. Malgrat aquesta manca d'homogeneïtat del moviment d'insubmissió a l'estat, els insubmisos valencians empresonats afirmen que "s'han fet anàlisis que permeten afrontar canvis de manera global amb vista a una nova estratègia". Per exemple, "casos com el de la guerra de l'ex-Iugoslàvia -apunta Jesús-, on cal començar a desmitificar tota la feina feta per l'exèrcit humanitari". "L'exèrcit iugoslau ha estat el paradigma de l'exèrcit pacificador. El temps ha demostrat que a la mínima de canvi, aquest mateix exèrcit ha exterminat la seua població... sota la complicitat dels exèr-

cits internacionals, concretament l'espanyol. Això no ha arribat a la gent i és un argument contundent per manifestar-se en contra de l'exèrcit professional com també ho són els arguments que demostren que Espanya genera guerres a Marroc, Indonèsia o Turquia amb la venda d'armes", explica Jesús.

Extravagants 'versus' solidaris. "Extravagants i profundament insolidaris" han estat els adjectius dirigits pel govern anterior als insubmisos. Diferents conceptes de solidaritat s'han barrejat. Ajuda social ha estat la definició del govern, mentre que col·lectius antimilitaristes i altres grups i ONG han apostat per altra definició que, a banda de l'ajuda social, proposa la participació política com a forma de canviar les estructures que genera la injustícia. És per això que dins de la dinàmica de construir la definició de solidaritat, el moviment antimilitarista ha qüestionat la definició que dona l'estat al voltant de conceptes com solidaritat i voluntariat. Sobre aquest segon concepte, els insubmisos a-

firmen que "es tracta d'un voluntariat entès no com a crítica del sistema, sinó com a consolidació, ja que són els poders econòmics, polítics i militars els qui generen les injustícies mitjançant l'expoli de primeres matèries, venda d'armes i després dissenyen estratègies perquè es faça caritat sobre aquestes injustícies". "L'estat defineix altres objectius i aconsegueix sumar la participació de la ciutadania amb campanyes com 'Mantes per a Rwanda' que serveixen per crear la consciència de participar en un objectiu comú", explica Juanjo. Santi conclou aquesta explicació afirmant que "és un discurs que ara és necessari per a l'administració perquè és una de les poques coses que poden generar sentiment grupal. La gent se sent responsable del que passa al tercer món? A una crida solidària la gent respon donant temps o diners, cosa que satisfà la persona, sobretot aquella que pensa que no és responsable de les injustícies del sistema".

Els insubmisos empresonats critiquen el tractament privilegiat que reben per part de les autoritats penitenciàries. Segons aquest col·lectiu, l'objectiu de l'administració és desactivar el suport social que té el moviment.

Pau Serrano